

ใบงานพินิจความตามท้องเรื่อง (สายลับจับความ)

กลุ่มที่.....

สมาชิกในกลุ่ม

.....,,,,

จับใจความสำคัญด้วย

เทคนิค **SW1H**

WHO

ใครเป็นผู้สนทนากัน

Blank writing area for WHO

WHAT

ตัวละครในเรื่องทำอะไร

Blank writing area for WHAT

WHERE

บทสนทนาเกิดขึ้นที่ใด

Blank writing area for WHERE

WHEN

บทสนทนาเกิดขึ้นเมื่อใด

Blank writing area for WHEN

How

เหตุใดจึงเกิดบทสนทนาลักษณะนี้

Blank writing area for How

ใจความสำคัญ

๑.

ฉากห้องหนังสือ ในบ้านพระยาภักตินฤนาถ มีประตูข้างซ้ายเข้าไปในห้องนอน ข้างขวาออกไปเฉลียงทาง
ขึ้นลง หลังมีหน้าต่าง เครื่องประดับประดาไม่เป็นของมีราคา แต่ใช้ได้ดี ๆ พอเปิดม่าน อ้ายคำพานายล้า (ทิพเดชะ)
เข้ามาทางประตูขวา นายล้า นั้น เป็นคนอายุราว ๔๐ แต่หน้าตาแก่ ผมหงอกหน้าย่นมาก แลจมูกออกจะแดง ๆ เห็น
ได้ว่า เป็นคนกินเหล้าจัด แต่งกายค่อนข้างจะปอน ๆ แต่ยังเห็นได้ว่าได้เคยเป็นผู้ตีมาครั้งหนึ่งแล้ว

นายล้า. ก็แล้วเจ้าคุณเมื่อไหร่จะกลับ?

อ้ายคำ. เห็นจะไม่ช้าแล้วครับ ท่านเคยกลับจากออฟฟิศราวบ่าย ๕ โมงทุกวัน

นายล้า. ถ้ายังงั้นฉันคอยอยู่ที่นี้ก็ได้

อ้ายคำ. ครับ.(ลงนั่งกับพื้นที่ริมประตูขวา)

นายล้า. (ดูอ้ายคำแล้วจึงพูด) แกไม่ต้องนั่งคอยอยู่กับฉันหรอก มีธุระอะไรก็ไปทำ เสียเถอะ

อ้ายคำ. ครับ. (นั่งนิ่งไม่ลุกไป.)

นายล้า. ชื่อ! (มองดูอ้ายคำครู่หนึ่งแล้วไปยืนมองดูอะไรเล่นที่หน้าต่างสักครู่หนึ่งอ้ายคำก็ยังนั่งนิ่งอยู่เฉย ๆ จึงหันไป
พูดอีก) แกจะคอยอะไรอีกล่ะ?

อ้ายคำ. เปล่าครับ.

นายล้า. ถ้าจะต้องคอยอยู่เพราะฉันล่ะก็ ฉันขอบอกว่าไม่จำเป็น แกจะไปก็ได้.

อ้ายคำ. ครับ. (นั่งนิ่งไม่ลุกไปไหน.)

นายล้า. อ้ายคำ (ดูอ้ายคำอีกครู่หนึ่ง แล้วก็หัวเราะ) ฮะๆ ฮะๆ แกเห็นท่าทางฉันมัน ไม่ได้การกระมังแต่ที่จริงฉันนะ
เป็นผู้ตีเหมือนกัน มีตระกูลไม่ต่ำไม่เลวไปกว่า เจ้าคุณภักดีเลย.

อ้ายคำ. (ออกไมโครเชื่อ.) ครับ.

นายล้า. ฮือ! แกไม่เชื่อ! ที่จริงแกก็ไม่น่าเชื่อ รูปร่างฉันมันโถมเต็มที เครื่องแต่งตัว หรือก็ปอนเต็มที่ยังงี้ แต่ฉัน
สาบานได้ทีเดียวว่า ฉันจะไม่แตะต้องสิ่งของอะไร ของเจ้าคุณภักดีก่อนที่จะได้รับอนุญาต เข้าใจไหม?

อ้ายคำ. ครับ. (นายล้ามองดูอ้ายคำ เห็นจะไม่ไปแน่แล้วก็ถอนใจใหญ่ แล้วไปหยิบ หนังสือเล่มหนึ่งมานั่งอ่านที่เก้าอี้
เจียบอยู่ครู่หนึ่ง.)

(พระยาภักตินฤนาถเข้ามาทางประตูขวา พระยาภักดีอายุราวนายล้าหรือ จะแก่กว่านิดหน่อย กิริยาท่าทางเป็นขุน
นางผู้ใหญ่ ฝ่ายอ้ายคำ พอนาย เข้ามาก็ยกมือไหว้ แล้วตั้งท่าจะพูด)

พระยาภักดี. อะไรวะ?

อ้ายคำ. รับประทานโทษขอรับ! (ปุยปากไปทางนายล้า)

พระยาภักดี. ใครวะ?

อ้ายคำ. อ้างว่าเป็นเกลอเก่าของใต้เท้า ผมบอกว่าใต้เท้ายังไม่กลับจากออฟฟิศก็ไม่ยอมไป เดินเรื่อยขึ้นมาที่นี่ว่าจะมาคอยพบใต้เท้า

พระยาภักดี. แล้วยังไงล่ะ?

อ้ายคำ. เกล้าผมก็ตามขึ้นมาด้วย มานั่งคุมอยู่นี่.

พระยาภักดี. เออ! ดีละวะ! เอ็งออกไปนั่งคอยอยู่ข้างนอกก็ได้.

อ้ายคำ. ขอรับผม.

พระยาภักดี. คอยอยู่ใกล้ ๆ เพื่อข้าจะเรียก แล้วก็ถ้าคุณลอมมา บอกข้าด้วยนะ

อ้ายคำ. ขอรับผม. (ออกไปทางประตูขวา)

ภาพปริศนา

ภาพนี้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในเรื่องอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พระยาภักดี. แก่แปลกไปมาก ดูแก่ไป.

นายล้า. ขอรับ ผมก็รู้สึกตัวว่าผมแก่ไปมาก.

พระยาภักดี. ฉันทยังไม่ได้พบแกเลยตั้งแต่... นาย จริงขอรับ หลายปีมาแล้ว สิบห้าปีได้แล้ว.

พระยาภักดี. แหม! ยังงั้นเที่ยวหรือ?

นายล้า. แน่ละซีครับ เมื่อ...เมื่อเกิดความขึ้นนะ ใต้เท้ากับผมยังหนุ่มอยู่ด้วยกันนี่ครับ ผมเป็นทิพเดชะ ใต้เท้ายังเป็นหลวงกำธรรออยู่ยังงีละ.

พระยาภักดี. ถูกละ ะ.

นายล้า. แล้วก็ผมยังต้องไป...เอ้อ... ไปเป็นโทษเสียสิบปียังงีละครับ.

พระยาภักดี. อือ ะ! สุขบุหรืใหม่ละ?

นายล้า. ขอบพระเดชพระคุณ. (รับบุหรืไปจูดสูบ.)

พระยาภักดี. แล้วแกไปทำอะไร เห็นหายไป.

นายล้า. ผมขึ้นไปอยู่พิชญ์โลกครับ พอพ้นโทษแล้ว ผมก็เลยเปิดไปให้พ้นบางกอก จะอยู่ดูหน้าพวกพ้องยังงีได้?

พระยาภักดี. ถูกแล้ว, ถูกแล้ว, ทำมาหากินยังงีที่พิชญ์โลก?

นายล้า. แต่แรก ผมพยายามหางานทำทางเสมียนบาญชี ก็ไม่สำเร็จ. (หัวเราะ)

พระยาภักดี. ฮือ! ในขั้นต้น ะ เห็นจะลำบากจริง แล้วยังงีละ?

นายล้า. แล้วผมก็เข้าหุ้นค้าขายกับเจ๊กสองสามคนด้วยกัน

พระยาภักดี. แล้วเป็นยังงี?

นายล้า. ก็ดีทรอกครับ พอได้ ไปได้ ไม่รู้ผิดเคื่องนักแต่ภายหลังอ้ายผีโลภมันก็เข้าดลใจผมอีก.

พระยาภักดี. เอ๊ะ! อะไร เล่นอย่างเก่าอีกหรือ?

นายล้า. เปล่าขอรับ อ้ายอย่างเก่าผมเข็ด, แต่ถึงจะไม่เข็ดมันก็ทำอย่างเก่าอีกไม่ได้ เพราะผมไม่ได้เป็นข้าราชการ แล้วอย่างที่ทำครั้งก่อน มันก็ไม่มีโอกาสอยู่เอง ถูกไหมละครับ?

พระยาภักดี. ถูกแล้ว เป็นเคราะห์ดีของแกที่ไม่มีโอกาส.

นายล้า. ที่จริงถึงมีโอกาสผมก็ไม่เล่นอีก ผมก็แแก่จนหัวหงอกแล้วต้องมีความคิด ดีขึ้นกว่าแต่ก่อนสักหน่อย, การที่ผมทำอย่างครั้งก่อนนะ ผลที่ได้มันไม่มีน้ำหนักเท่าผลที่เสียเลย, เพราะฉะนั้น ผมจึงได้คิดหาหนทางที่จะทำการให้ได้ผลมาก ๆ และให้มีทางลำบากน้อย ๆ.

พระยาภักดี. ฮือ! แล้วยังไงล่ะ ฉันทวงใจว่าการที่ทำนั้นไม่เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย, แต่ที่จริงนี่ก็ไม่ต้องกล่าวเพราะถ้าผิดกฎหมายแแก่คงไม่มาเล่าให้ฉันทฟัง.

นายล้า. อ้อ! เจ้าคุณนี่ก็ยังช่างพูดอยู่เหมือนหนุ่ม ๆ นะเอง การที่ผมทำนะ เป็นการค้าขายครับ.

พระยาภักดี. คำอะไร?

นายล้า. ผื่น.

พระยาภักดี. ฮือ! ได้กำไรดีหรือ?

นายล้า. ฉิบหายหมดตัว.

พระยาภักดี. อ้าว! ทำไมยังงั้น?

นายล้า. เขาจับได้เสียนะซี เเคราะห์ที่ไม้ติดคุกเข้าไปด้วย.

พระยาภักดี. จริง เเคราะห์ดี.

นายล้า. รอดตัวที่หมอความของผมดี แก้วว่าผมไม่รู้ไม่เห็นด้วย, จินกิมจิ้นเล็กมากู้เงิน ผมไปว่าจะไปทำทุนในการค้าขายล่องเรือข้าวหรืออะไรอันหนึ่ง, ผมก็จำ ไม่ได้ถนัดเสียแล้ว และจินกิมจิ้นเล็กเอาเงินนั้นไปลงทุนซื้อฝุน ผมไม่รู้ไม่เห็นด้วย, ที่จริงผมระวังตัวมาก คอยเลี้ยงไม่ออกหน้าออกตาเลย เพราะ ยังงั้นถึงได้หาพยานมายันผมยากนัก

พระยาภักดี. ฮือ! ก็จินกิมจิ้นเล็กเล่า?

นายล้า. ติดตารางอยู่ที่พิษณุโลก.

ภาพปริศนา

นายล้า. ผมมาก็ตั้งใจมาเยี่ยมเจ้าคุณ นั่นแหละอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งผมนึกว่า ถ้ามีโอกาสจะได้พบแม่ลอบ้าง.
พระยาภักดี (หน้าตึง.) อ้อ!

นายล้า. เขาว่าเป็นสาวใหญ่แล้วไม่ใช่หรือครับ?

พระยาภักดี. ก็สาวอายุ ๑๗ แล้ว

นายล้า. อ้อ! ถูกครับ แล้วเขาว่าเหมือนแม่เขาไม่ใช่หรือครับ?

พระยาภักดี. ก็เหมือน

นายล้า. ผมจะพบสักที่ได้ไหมครับ?

พระยาภักดี. ฉันบอกไม่ได้ว่าเมื่อไหร่จะมีโอกาสที่จะพบแม่ลอบ้าง

นายล้า. นัยว่านะ เจ้าคุณไม่เต็มใจให้ผมพบยังงั้นหรือ?

พระยาภักดี. ถ้าจะให้ฉันตอบตามใจจริงก็ต้องตอบว่า ถ้าไม่พบได้ดีกว่า.

นายล้า. (ออกโกรธ.) ทำไม?

พระยาภักดี. จะให้ฉันต้องอธิบายไปทำไม แกควรจะเข้าใจตัวเองดีเทียว

นายล้า. เข้าใจยังไง?

พระยาภักดี. จะให้ฉันพูดตามตรงอีกหรือ?

นายล้า. เชิญ.

พระยาภักดี. ถ้าอย่างงั้นก็เอาสิ ที่ฉันไม่เต็มใจให้แกพบกับแม่ลอบ้างก็เพราะแม่ลอบ้างเป็นผู้ที่ได้รับความอบรมอันดี
สมควรแก่ผู้มีตระกูล, ควรหรือที่หล่อนจะคบค้า สماعกับคน...เอ้อ...

นายล้า. คนซี้ๆซี้ๆอย่างผม ยังงั้นหรือ?

พระยาภักดี. ฉันเสียใจ ที่แกมาบังคับให้ฉันต้องพูดให้ระคายหูแกเช่นนี้.

นายล้า. ทำไมในโลกนี้มีผมคนเดียวหรือ ที่เคยติดคุก, คนอื่นที่เคยติดคุกแล้วมาเทียว ลอยหน้าสมาคมอยู่ในหมู่
ผู้ลากมากดี มีถมไปไม่ใช่หรือ?

พระยาภักดี. ทางที่จะต้องรับพระราชอาญามีหลายทาง บางคนก็พลาดอย่างโน้น บางคน ก็พลาดอย่างนี้, ความผิด
ที่คนกระทำก็มีหลายชั้น.

นายล้า. ยังงั้นซิ ถึงการฉ้อโกงก็มีหลายชนิดหลายชั้นเหมือนกัน ถ้าไม่ยังงั้นคุณเองจะได้มาลอยหน้าเป็นพระยาอยู่หรือ?

พระยาภักดี. ที่แกพูดเช่นนี้ ถ้าเป็นคนอื่นเขาคงหาว่าแกหมิ่นประมาทเขา แต่ฉันนะ เป็นคนที่ยังจำแกมาช้านานแล้ว เพราะฉะนั้นพอจะให้ภัยได้.

นายล้า. ขอบพระเดชพระคุณ ผมเข้าใจดีแล้ว ถ้าฉ้อโกงเล็กน้อยจึงจะมีโทษ โกงให้เป็นการใหญ่ไม่เป็นไร.

พระยาภักดี. แกยังเข้าใจผิดอยู่มาก การที่คนได้รับพระราชอาญาคราวหนึ่งแล้ว ไม่ใช่ใครๆ เขาจะพากันคอยตัดรอนไม่ให้มีการผงกหัวได้อีก ไม่ใช่เช่นนั้น ถ้าใคร สำแดงให้ปรากฏว่า รู้สึกเข็ดทลอบเกรงพระราชอาญา ละความประพฤติ ที่ชั่ว ประพฤติทางที่ดีแล้ว ก็คงจะต้องมีผู้รู้สึกสงสารสักคราวหนึ่ง.

นายล้า. เจ้าคุณจะพูดอย่างไรก็พูดได้ เจ้าคุณไม่เคยติดคุกจะมารู้อย่างไรได้ว่าอายคนทีติดคุกออกมาแล้วนะ มันจะได้รับความลำบากยิ่ง.

พระยาภักดี. ฉันขอถามหน่อยเถอะ ว่าตั้งแต่แกพ้นโทษมาแล้วแกได้พยายามที่จะสำแดง ให้ปรากฏอย่างไรบ้างว่า แกนะตั้งใจจะประพฤติแต่ในทางที่ดีที่ควร.

นายล้า. ผมจะพยายามหรือมิพยายามก็ไม่มีการปรารภอานั่ง.

พระยาภักดี. อ้อ เพราะฉะนั้น แกก็เลยปล่อยตัวไปตามใจของแกยังงั้นซิ.

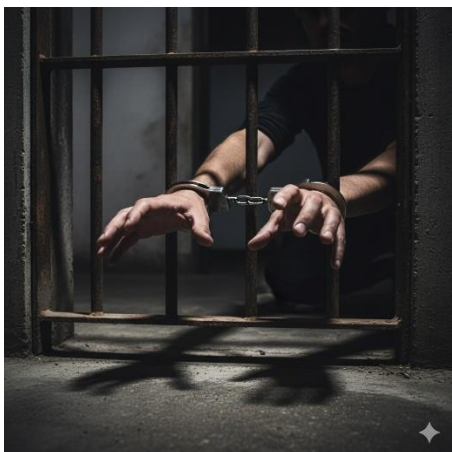
นายล้า. (หัวเราะ) เจ้าคุณต้องเข้าใจว่าผมก็รักชีวิตของผมเหมือนกันที่จะให้ผมอดตายนั้นเหลือเกินนัก ผมหาได้ทางไหนผมก็เอาทางนั้น.

พระยาภักดี. ฮือ! แกอยากจะทำแม่ลอยทำไม.

นายล้า. ผมไม่ได้เห็นหล่อน ตั้งแต่หล่อนอายุได้ ๒ ปีเศษเท่านั้น ผมก็อยากจะดูว่า เดียวนี้หล่อนจะเป็นอย่างไร.

พระยาภักดี. อ้อ? นั่นแน่รูปแม่ลอย ฉายเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง, (ลุกไปหยิบรูปมาส่งให้นายล้า ดูรูปนี่ก็เท่ากับดูตัวเหมือนกัน.

ภาพปริศนา

๔.

นายล้า. ถ้ากำหนดวันแน่เมื่อไหร่ ได้ทำโปรดบอกให้ผมทราบด้วยนะครับ.

พระยาภักดี. จำเป็นหรือ?

นายล้า. ผมจะได้มาช่วยงาน.

พระยาภักดี. นี่แกเอาอะไรมานึก!

นายล้า. เอ๊ะ! เจ้าคุณนี่ชอบกลจริง ๆ ก็แม่ล่ออนะลูกผมแท้ ๆ ไม่ใช่หรือ?

พระยาภักดี. อ้อ? นี่แกฟังรู้สึกตัวแหละหรือว่าแม่ล่อเป็นลูกแก ที่จริงฉันเองก็เกือบจะ สิ้นเสียแล้วว่าแก่นะเป็นพ่อแม่ล่อ.

นายล้า. จริง, ผมมีความผิดที่ทิ้งแม่ล่อไปเสียนาน นี่แม่ล่อคงไม่รู้เลยละซิว่า ผมเป็นพ่อ เห็นจะนึกว่าเจ้าคุณเป็นพ่อกรรมัง

พระยาภักดี. เขารู้ว่าฉันเป็นแต่พ่อเลี้ยงเขา ฉันบอกเขาว่าพ่อเขาตายเสียตั้งแต่เขายังเล็ก ๆ เขาก็เลยนับถือฉันเป็นพ่อ

นายล้า. ก็แม่เขาไม่บอกไม่เล่าอะไรให้ลูกเขารู้มั่งเลยหรือ?

พระยาภักดี. เขาไม่ได้บอก.

นายล้า. ทำไม?

พระยาภักดี. แกไม่ควรจะต้องถามเลย แกรู้ยุติแล้วว่า ตั้งแต่แรกได้แม่นวลมาแล้ว แกไม่ได้ทำให้เขาเป็นที่พอใจเลยสักขณะจิตเดียว.

นายล้า. จริง! นี่เจ้าคุณคงนึกละซิว่า ถ้าแม่นวลจะได้กะเจ้าคุณเสียจะดีกว่า

พระยาภักดี. ก็หรือมันไม่จริงเช่นนั้นละ แม่นวลเลือกตัวผิดแท้ทีเดียว เมื่อจะตายหล่อนก็ รู้สึก จึงได้มอบแม่ล่อไว้ให้เป็นลูกฉัน ขอให้ฉันเลี้ยงดูให้เสมอลูกในไส้ฉันเอง ฉันก็ได้ตั้งใจทะนุถนอมแม่ล่อเหมือนลูกในอกฉัน ฉันได้กระทำหน้าที่พ่อ ตลอดมา โดยความเต็มใจจริงๆ, แม่ล่อเองคงจะเป็นพยานว่าฉันไม่ได้ กระทำให้เสียวาจาที่ฉันให้ไว้แก่แม่นวลเลย.

นายล้า. จริง ผมจะได้ประพจน์ไม่ดี บกพร่องในหน้าที่ติดตามมาก, แต่ต่อไปผมจะ ตั้งใจประพจน์ให้สมควร.

พระยาภักดี. ดูเกินเวลาเสียแล้ว แม่ล่อก็จะมีเหย้ามีเรือนอยู่แล้ว.

นายล้า. ผมไม่เห็นจะเกินเวลาไปเลย.

พระยาภักดี. แก่คิดจะทำอะไร?

นายล้ำ. ผมคิดว่า เป็นหน้าที่ที่จะต้องมาอยู่ใกล้ชิดลูกสาวผม เพื่อจะได้ช่วยเหลือเจือจานในรฐานะต่าง ๆ ตามเวลาอันสมควร.

พระยาภักดี. ฉันทบอแล้วว่่า เขาจะมีเหย้ามีเรือนอยู่แล้ว.

นายล้ำ. ทราบแล้ว, เมื่อยังอยู่ในบ้านเจ้าคุณผมก็วางใจได้ นี้จะแยกไปมีเหย้ามีเรือนของตัวเองแล้ว ผมจะต้องเข้ามาอยู่กับเขาเพื่อจะได้เป็นกำลังแก่เขาบ้าง.

พระยาภักดี. เอ๊ะ! แก่นี้จะเป็นบ้าเสียแล้วกระมัง?

นายล้ำ. ทำไม?

พระยาภักดี. แก่จะคิดไปอยู่กับลูกสาวยั้งงั้นยังงี้ได้

นายล้ำ. ทำไมครับ ก็ผู้ที่จะมาเป็นลูกเขยผมนะ เขาก็มีงมีพอออยู่ไม่ใช่หรือ เขาจะเลี้ยงผมไว้อีกสักคนไม่ได้เที่ยวหรือ?

พระยาภักดี. แก่จะไปเป็นเจ้าบุญนายคุณอะไรเขา เขาจะได้เลี้ยงแก่?

นายล้ำ. ผมเป็นพ่อแม่ล่อ ดูกี่มีบุญคุณพอแล้ว.

พระยาภักดี. เอ๊ะ! นี้แกจะขยายขึ้นว่่า แก่เป็นพ่อแม่ล่อยั้งงั้นหรือ?

นายล้ำ. ก็ยั้งงั้นซิขอรับ.

พระยาภักดี. พุทโธ! นี้แกนะไม่มีความเมตตาลูกแกบ้างเลยเที่ยวหรือ ถึงได้คิดร้ายแก่เขา ได้ยั้งงั้น?

นายล้ำ. คิดร้ายยั้งงั้น?

พระยาภักดี. นายทองคำเขาจะมาแต่งกับลูกสาวคนเช่นแกได้อยู่หรือ?

ภาพปริศนา

๕.

นายล้ำ. ถ้าเขารักแม่ล่อจริงละก็ ถึงผมจะเป็นคนเลวกว่าที่ผมเป็นอยู่เนี่ย เขาคงไม่รังเกียจ.

พระยาภักดี. ถึงนายทองคำจะไม่รังเกียจ คนอื่นๆ ก็คงต้องรังเกียจ, ใครเขาจะมาคบค้า สมาคมได้อีกต่อไป ไปข้างไหนเขาก็จะแลดูพุดซุบซิบกัน ถ้าใครเขาเลี้ยงได้ เขาก็คงเลี้ยง แกจะมาทำให้แม่ล่อเป็นหมาหัวเน่าหรือ?

นายล้ำ. เจ้าคุณ! ผมจะต้องพุดตามตรง ผมนะมันหมดทางหากินแล้ว ไม่แลเห็น ทางอื่นนอกจากที่จะอาศัยลูกสาวให้เขาเลี้ยง

พระยาภักดี. อ้อ! นี่นะ แกต้องการเงินยงันั้นหรือ?

นายล้ำ. ก็แน่ละ ไม่มีเงินก็อดตายเท่านั้นเอง.

พระยาภักดี. ก็ะพุดกันเสียตรงๆ เท่านั้นก็จะแล้วกัน เอาเถอะฉันให้แกเดี๋ยวนี้อะได้ เเท่าไรรถึงจะพอ เอาไปสิบซังก่อนพอไหม?

นายล้ำ. ไม่รับประทาน.

พระยาภักดี. ยี่สิบซัง!

นายล้ำ. ไม่รับประทาน.

พระยาภักดี. ห้าสิบซัง!

นายล้ำ. พุทโธ! เจ้าคุณ! แต่ที่ผมฉิบหายไปในเรื่องค้าฝิ่นนั้นก็เกือบร้อยซังเข้าไปแล้ว.

พระยาภักดี. เอา! ร้อยซังก็เอา

นายล้ำ. ผมไม่ยอมให้เจ้าคุณฉิบหายหรอก.

พระยาภักดี. ช่างฉันเถอะ ขอแต่ให้แกรับเงินร้อยซังแล้วก็ไปเสียให้พ้นเถอะ

นายล้ำ. ถ้าหมดผมจะไปเอาที่ไหนอีกล่ะ? ผมไม่โง่งนะเจ้าคุณ ถ้าให้ผมไปอยู่เสีย กับลูกสาวผม เงินก็จะไม่เสียมาก.

พระยาภักดี. เงินนะฉันไม่เสียตายหรอก ฉันเสียตายชื่อและเสียตายความสุขของแม่ล่อมากกว่า.

นายล้ำ. คุณจะให้ผมขายลูกผมยงันั้นหรือ?

พระยาภักดี. จะเรียกว่าอะไรก็ตามใจเถอะ แต่ที่จริงฉันตั้งใจซื้อความสุขให้แก่แม่ล่อเท่านั้น.

นายล้ำ. ที่คุณจะมาพรากพอกับลูกเสียเช่นนี้นะ คุณเห็นสมควรแล้วหรือ?

พระยาภักดี. ฉันเห็นสมควรแล้ว ฉันจึงได้ประสงค์ที่จะทำแม่ล่อนะดีเกินที่จะเป็นลูกคน เช่นแก ยงั! จะต้องการเงินเท่าไร ว่ามา! (ลุกขึ้นยืนจ้องนายล้ำ)

๖.

นายล้า. ฉันเป็นเกลอเก่าของเจ้าคุณ ท่านนับถือฉันเหมือนน้องยังงัยขอรับ?

(พระยาภักดีพยักหน้า)

แม่ล่อ. อ้อ! (ลงนั่งไหว้) ถ้ายังงั้นดิฉันก็ต้องนับถือคุณเหมือนอาดิฉันเหมือน ทำไมดิฉันยังไม่รู้จักคุณอาเลย.

นายล้า. ฉันอยู่หัวเมือง ฟังเข้ามา แต่ฉันเคยเห็นหล่อนแล้ว.

แม่ล่อ. เมื่อไหร่คะ? ทำไมดิฉันจำไม่ได้ ดิฉันเป็นคนที่ย้ำคนแน่นัก

นายล้า. (ยิ้ม) หล่อนเห็นจะจำฉันไม่ได้เลย เมื่อฉันได้เห็นหล่อนครั้งก่อน อายุหล่อนได้สองปีเท่านั้น

แม่ล่อ. แหม! ถ้ายังงั้น คุณคงรู้จักคุณแม่ดิฉันละซิคะ

นายล้า. แม่ล่อ (แลดูตาพระยาภักดีแล้วจึงพูด เสียงออกเครือๆ) ฉันรู้จักคุณแม่หล่อน ถ้ายังงั้นดิฉันก็ยิ่งดีใจมากขึ้นที่ได้พบคุณ ก็คุณพ่อดิฉันที่ตายละคะรู้จักให้ (นายล้าพยักหน้า) ถ้ายังงั้นคุณก็ดีกว่าดิฉัน ดิฉันไม่รู้จักเลย, เคยเห็น รูปที่ในห้องคุณแม่ รูปร่างสูงๆ หน้าอกกว้าง ดิฉันช่างชอบหน้าเสียจ หน้าตาเป็นคนซื่อ ใจคอกว้างขวาง, ถ้าใครบอกดิฉันว่าเป็นคนไม่ดี ไม่ยอมเชื่อเป็นอันขาดทีเดียว แต่ท่านก็เป็นคนดีจริง ๆ เตเอาใจในใจ อย่างที่ดิฉัน คุณพ่อนี้ก็ได้บอกดิฉันว่านั่น จริงไหมคะคุณพ่อ? (พระท พยักหน้า)

นายล้า ถ้าใครบอกหล่อนว่า พ่อหล่อนที่ตายนะเป็นคนไม่ดีละก็หล่อนเป็นไม่ยอม เชื่อเลยหรือ? แม่ล่อ ดิฉันจะเชื่อยังงัย ดูในรูปก็เห็นว่าเป็นคนดี เอ! นี้คุณพ่อบอกแล้วหรือยัง เรื่องดิฉันจะแต่งงาน? นายล้า บอกแล้ว,ฉันยินดีด้วย แม่ล่อ คุณอาต้องมารดน้ำดิฉันนะคะ นายล้า ฉัน - เอ้อ - ฉันจะต้องรีบกลับไปหัวเมือง

แม่ล่อ โธ่! จะอยู่รดน้ำดิฉันหน่อยไม่ได้เที่ยวหรือคะ? นาย ล. ฉันจะขอตริตรองดูก่อน แต่ยังไงๆ ก็ดี ถึงฉันจะอยู่รดน้ำหล่อนไม่ได้ ฉันก็ คงตั้งใจวยพรให้หล่อนมีความสุข. แม่ล่อ (ไหว้) ดิฉันรับพรล่วงหน้าไว้ก่อน คุณพ่อคะ ช่วยพูดจาชวนคุณอาให้อยู่ รดน้ำดิฉันหน่อยนะคะ ดิฉันจะเข้าไปในเรือนเสียทีละ คุณพ่อกับคุณอาคง อยากรุยกันอย่างผู้ชายๆ สนุกกว่า. (ออกไปทางประตูซ้าย) นายล้า พระยาภักดี. (นั่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูด เสียงออกเครือๆ) เจ้าคุณขอรับ ไ้เท่าพูดถูก, เด็กคนนี้ดีเกินที่จะเป็นลูกผม ผมมันเลวทราม เกินที่จะเป็นพ่อเขา ผมพี่

นาย หล่อนได้เขียนรูปพ่อของหล่อนขึ้นไว้ในใจเป็นคนดีไม่มีที่ติ ผมไม่ต้องการ จะลบรูปนั้นเสียเลย. (ถอดแหวนวงหนึ่งจากนิ้ว) นี่แน่ะครับ แหวนนี้เป็น ของแม่นวล ผมได้ติดไปด้วยสิ่งเดียวเท่านั้นแหละ เจ้าคุณได้โปรดเมตตา ผมสักที พอถึงวันแต่งงานแม่ล่อ เจ้าคุณได้โปรดให้แหวนนี้แก่เขา บอกว่า เป็นของรับไหว้ของผม ส่งมาแทนตัว พระยาภักดี (รับแหวน.) ได้ซิเพื่อนเอ๋ย ฉันจะจัดการตามแกสั่ง อย่าวิตกเลย. นายล้า แล้วผมขออะไรอีกอย่าง พระยาภักดีอะไร? ว่ามาเถอะ ฉันไม่ขัดเลย.

นาย ออย่าได้บอกความจริงแก่แม่ล่อเลย ให้เขาคงนับถือรูปผมอันแก่นั้น ว่า เป็นพ่อเขา และให้นับถือตัวผมเป็นเหมือนอา พระยาภักดี เอะเถอะ, ฉันจะทำตามแกประสงค์

นายล้า ผมลาที่ พຽນนี้เข้าผมจะกลับไปพิษณุโลก พระยาภักดี เอาเงินไปใช้มั่งชิ (ไปไขกุญแจ เปิดลิ้นชักโต๊ะหยิบ รัตนบัตรออกมาใบหนึ่ง.) เอ้า! นี่แน่ะ มีสักสามสี่ร้อยบาทได้อยู่ เอาไปใช้ก่อนเถอะ ต้องการอีก ถึงค่อยบอกมาให้ฉัน ทราบ นายล้า (เสียงเครือ) เจ้าคุณ! ผม...ผม...(เช็ดน้ำตา) พระยาภักดี อ้าย ! ไม่รับไม่ได้ ไม่รับโกรธกันเที่ยว. (ยัด เยียดรัตนบัตรให้นายล้า) นายล้า (รับรัตนบัตร.) ผมจะไม่ลืมพระเดชพระคุณใต้เท้าจนตายทีเดียว ขอให้เชื่อ ผมเถอะ. พระยาภักดี อย่าพูดให้มากนั้เลย เงินใส่กระเป่าเสียเถอะ แล้วก็คิดอ่านหาทาง ทำมาหากินต่อไปนะ นายล้า ขอรับ ผมจะตั้งใจทำมาหากินในทางอันชอบธรรมจริงๆ ที่เดียว ถ้าผมนะ คิดโยกโยไปอย่างใดอย่างหนึ่งอีก ขอย่า ให้ผมแล้วอาญาจักรเลย. พระยาภักดี เอออๆ ตั้งใจไว้ให้ดีเถอะ นึกถึงแม่ล่อบ้างนะ นายล้า ผมจะลืมหล่อนไม่ได้ เลย จะเห็นหน้าหล่อนติดตาไปจ